

वा० रा०

॥ २३६ ॥

यथात्वयाधिगता अस्वलितव्रता यथादृष्टेत्यर्थः ॥ ९ ॥ उपयानं पुनः स्वयमस्मत्समीपागमनं ॥ वानरसेनयासहसमुद्रतीरगमनं वा ॥ सागरस्य स्वरूपेण प्रत्यक्षतो दर्शनं दर्शनं दानं ॥ १० ॥ महेंद्रादिकर्तृकं वरदानं वानरसमुत्थानरूपं ॥ अत्र ब्रह्मवरुणयोरपि वरदानं कर्तृत्वोक्तेः ॥ पूर्वमहेंद्रसहितो ब्रह्मेति व्याख्यातं ॥ ११ ॥ उपयातं नगरसमीपमागतं ॥ १२ ॥ ॥ १३ ॥ एतच्छ्रुत्वा एवं प्रकारं मदागमनं श्रुत्वा यमाकारं स्वेदानंदसूचकमाकारं स आकारः ॥ यच्चापि भरतस्य मां प्रति कर्तव्यं तच्च वेदितव्यं ॥ १४ ॥ तदेवाह ॥ ज्ञेया इति ॥ मुखवर्णेन प्रीतिस्वेदोचितविकाससंकोचाद्याकारेणेत्यर्थः ॥ तत्त्वेन याथार्थ्येन वृत्तांता ज्ञेया इत्यन्वयः ॥ १५ ॥ ननु तां दृशसौ हृदयति कोन्वथांशं कायाः प्रसंगोऽत आह ॥ स

मैथिल्यन्वेषणं चैव यथाचाधिगतात्वया ॥ लंघयित्वा महातौ यमापगापतिमव्ययं ॥ ९ ॥ उपयानं समुद्रस्य सागरस्य च दर्शनं ॥ यथा चकारितः सेतूरावणश्च यथा हतः ॥ १० ॥ वरदानं महेंद्रेण ब्रह्मणा वरुणेन च ॥ महादेवप्रसादाच्च पित्राममसमागमं ॥ ११ ॥ उपयातं च मां सौम्यभरताय निवेदय ॥ सहस्रं क्षसराजेन हरीणामीश्वरेण च ॥ १२ ॥ जित्वा शत्रुगणान्नामः प्राप्य चानुत्तमं यशः ॥ उपायाति स मृद्वर्थः सह मित्रैर्महाबलैः ॥ १३ ॥ एतच्छ्रुत्वा यमाकारं भजते भरतस्ततः ॥ स च ते वेदितव्यः स्यात्सर्वं यच्चापि मां प्रति ॥ १४ ॥ ज्ञेयाः सर्वे च वृत्तांताः भरतस्ये गितानि च ॥ तत्त्वेन मुखवर्णेन दृष्ट्या व्याभाषितेन च ॥ १५ ॥ सर्वकामसमृद्धिर्हि हस्त्यश्वरथसंकुलं ॥ पितृपैतामहं राज्यं कस्य नावर्तयेन्मनः ॥ १६ ॥ संगत्या भरतः श्रीमान्नाज्येनार्थी स्वयं भवेत् ॥ प्रशास्तु वसुधां सर्वामखिलां घुनंदनः ॥ १७ ॥ तस्य बुद्धिं च विज्ञाय व्यवसायं च वानर ॥ यावन्मदूरं याताः स्मक्षिप्रमागंतुमर्हसि ॥ १८ ॥

वैकामेत्यादि ॥ पितृपैतामहं तत्कमेणागतं नावर्तयेत् ॥ अनेन भ्रातर एव शंक्या इति लोकान् बोधयति ॥ १६ ॥ तस्य राज्याकांक्षा चेत्किं करिष्यतीत्याशंक्य स एव राज्यं प्रशास्त्वित्याह ॥ संगत्येति ॥ संगत्या चिरकालपरिचयेन कैकयी संगत्या वा ॥ यदि कैकयी वत् स्वयमपि राज्येनार्थी भवेत् तर्हि स एव वसुधांशास्तु ॥ वयं यत्र कापि तपसा कालं नेष्याम इति शेषः ॥ १७ ॥ यावत् अस्मदाश्रमादूरं यातानस्मः अयोध्याया अति समीपं न प्राप्ताः स्म इति यावत् ॥ क्षिप्रमागंतुमर्हसि तावदिति शेषः ॥ १८ ॥

यु० कां०

॥ २३६ ॥